

SZAKDOLGOZAT

Knoch Janka Rozália

tanító szak

Kaposvár

2023

Szakdolgozat kivonat

A szakdolgozatom a „Matematikai témák megjelenése a tankönyvekben - összehasonlító elemzés” címet kapta. Szívemhez közel álló a téma, részben mivel saját igényeimhez lett alakítva, illetve egy aktuálisan engem foglalkoztató kérdéskört boncolgat. Részben pedig mivel többször is felmerült bennem tanulmányaim során - akár matematika, akár egyéb tantárgyakból - hogy bizonyos könyvek sokkal logikusabban, átláthatóbban, egyértelműbben vezetnek be majd dolgoznak fel bizonyos témaköröket. Ezen kívül tankönyvcsaládonként láthatóan más-más feladattípusokat, tanulási technikákat preferálnak a szerzők Véleményem szerint a kutatásom témája rendkívül hasznos számomra, mint leendő tanító, illetve a többi pedagógus számára is mivel dolgozatom elolvasása után mindenki saját maga döntheti el, hogy az ő tanítási stílusához és az ő diákjai személyiségéhez, hozzáállásához és csoport dinamikájához melyik tankönyvcsalád illik jobban, illetve adott esetben melyik tankönyvekhez érdemes nyúlni kiegészítő anyagok, más jellegű magyarázatok, feladatok tekintetében

Jelen dolgozatomban összevetettem két 5. osztályos matematika tankönyvet, hogy a tankönyvpiac kiadványairól szélesebb perspektívában tudjak vélekedni, felmérjem melyik tankönyvcsalád milyen feladattípológiákat preferál, hogyan rendezi fejezetekbe és alegységekbe az adott tananyagot, milyen a belső struktúrája.

Elsőkörben a tankönyv funkcióiról gyűjtöttem a különféle szakirodalmakat, majd azok elolvasása és értelmezése után nekiálltam az ezen témát feldolgozó fejezetnek. Ezután a tankönyvkutatás történetébe ástam jobban bele magam, amelyet rendkívül érdekesnek találtam, talán ezen fejezet elkészítését élveztem a legjobban. Elképesztően sok új információval gazdagodtam, beleláthattam a tankönyvek készítésének folyamatába az idő változásával. Nemzetközi viszonylatban is számos cikkel és ezt a témát kutató tudós nevével ismerkedhettem meg ennek köszönhetően.

Ezután különféle tankönyvelemzési modellekről gyűjtöttem információkat, majd taglaltam a dolgozatomban ezek felépítését, szerkezetét, működését. Ezek alapján kezdtem neki a tankönyvelemzési szempontsor kutatásának, majd a saját szempontsorom elkészítésének, mely alapján nekiálltam az összehasonlító elemzésemnek.

A geometria témakört elemeztem két általam választott tankönyv esetében, ezért a dolgozatom következő pontja egy, a geometria tanítását boncolgató fejezet elkészítése volt. Ezen belül írtam a geometriai tevékenységek típusairól, tanításáról az alsó tagozaton, a szerkesztés és a mérés tanításáról is.

Az ezt követő fejezetben a matematika tantárgy megjelenéséről írok a kerettantervben, illetve a matematikai készségek fejlesztéséről a Nemzeti Alaptanterv alapján. Ezután az 5-6. osztályos geometriára koncentráltam, azok alfejezeteit, javasolt óraszámait, fejlesztése feladatait és készségeit vizsgáltam.

A kutatás bevezetése után nekiláttam a tankönyvek összehasonlító elemzésének, melyeket formai is tartalmi szempontból is egymáshoz viszonyítottam. Hipotézisem szerint a fizetős tankönyv struktúrája megfelelőbb az ingyenes társáénál.

Az elemzésem végére nem teljesült az alapfeltevésem, mindkét tankönyv szerzői hasonlóan gondolkoztak az elkészítés során.

Alapvetően az a véleményem, hogy a tanár személyisége, a benne összeállt tudás és tudásátadás rendszere alapján kell tankönyvet választani. Ha ezt megfelelően teszi a tanár, saját személyiségét alapul véve, akkor mindegyik tankönyvből sikeres lehet a tudásszerzés.

Ezen felül, ami még fontos, a gyerekek anyagi, szociális és előképzettségét figyelembe venni a tankönyv kiválasztásánál. Fontos tudnunk alsóban milyen formában rendszerezték a tananyagot és az ehhez legközelebb álló rendszerű könyvet érdemes választani, hiszen a tanár könnyebben tud alkalmazkodni a másfajta csoportosításhoz, mint a gyermek, aki akkor sajátítja el az új, de egy régebben megszerzett tudásra épülő tananyagot.

Nagyon örülök a témaválasztásomnak, hiszen így egy előítéletet tudtam lerombolni magamban, és más hozzáállással veszem majd a kezembe az ingyenes tankönyvet is